

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan vveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oglasila plačuje se od štiristopen petot-vrste po 6 kr., če se oglasilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. vse administrativne stvari.

Novo ministerstvo v drž. zboru.

Na Dunaji, 22. oktobra.

Badeni je govoril. S tem, kar je povedal, ni vsakdo zadovoljen, a vsakomur je že po prvem nastopu jasno, da je novi ministerski predsednik markantna individualnost. Njegov program ima jedno prednost, po kateri se kaj ugodno razlikuje od programov vseh tistih štirinajstih ministerskih predsednikov, kateri so od 1860. l. vladali našo državo. Badenijev program je jasen in določen — seveda še zmerom tak, da ga bo vlada tolmačila, kakor se jej bo zdelo.

Zanimanje za prvi nastop novega ministerstva je bilo izredno. Galerije so bile prenapolnjene, a tudi poslanci so se zbrali nenavadno točno in polnoštevilno. Hkrati je nastalo neko vrvenje in vse se je obrnilo na desno stran, od koder so prihajali ministri. Poslanci so jih obstopili in jim čestitali. Prvi čestitelji so bili poljski poslanci, za njimi so prišli drugi na vrsto.

Interesantni so, ti novi ministri. Badeni je velik, jako velik ima velike oči in krasne, skrbno negovane, lahkosive brke. Še večji je, nego elegantni baron Gautsch. Sploh pa so elegantni vsi novi ministri, ne tako staromodno oblečeni, kakor so bili člani uradniškega ministerstva.

Posebna specijaliteta nove vlade so smehljajoči se ministri: barona Gautscha mrkanti smehljaj je znan še iz prejšnjih časov, tudi vitez Bilinski, ki ima gotovo resne skrbi kot finančni minister, se vedno smehlja in celo ministerski predsednik grof Badeni se drži navadno na smeh.

Predsednik baron Chlumský je po 11. uri otvoril sejo. Ko je čital poročilo o imenovanju novega ministerstva, obšla ga je neka melanholija, pravi se, da radi tega, ker on ni postal minister.

Za njim je vstal ministerski predsednik grof Badeni. Pripoveduje se, da je danes prvič javno govoril v nemškem jeziku. Govoril je jako gladko, le naglašanje razodeva, da je Poljak. Govoril je glasno in odločno. Njegov govor slóve:

„Po milosti Nj. Velečanstva imenovan ministerskim predsednikom in ministrom notranjih del, čast mi je, predstaviti visoki zbornici sebe in svoje

tovariše. Bodi mi takoj dovoljeno, ne morda razviti obsežen program, nego le to povedati, kar se mi zdi potrebno za orijentacijo častitih gospodov.

Vlada si šteje v dolžnost, ne pripustiti niti najmanjšega dvoma glede smeri, katere se hoče držati, glede krivih potov, katerim se hoče umikati, in s kakimi sredstvi namerava delovati, da, vztraja na poti, spoznani za pravo, dospe do svojega cilja.

Vlada si je stavila nalogo, ustvariti pred vsem neobhodno potrebne pogoje za redno, nemoteno, času primerno funkcioniranje velikega stroja, imenovanega državna uprava. Ker pa je ta smoter moči le doseči in trajno vzdržati, če je zavarovano mirno skupno življenje vseh po božji volji in zgodovinskem razvoju v celoto združenih narodov avstrijskih, se bo vlada zoperstavila vsem pojavom, kateri bi zamogli ta mir oškodovati, in bo skušala s takisto blagohotnim kakor odločnim postopanjem ta mir doseči.

Trdna volja vlade je, negovati in pospeševati povsod in vsakje državni interes, tradicije avstrijske monarhije, torej avstrijski patrijotizem in avstrijskega duha, in izražati to ne samo z besedami, nego tudi z dejanji. Pri tem jo navdaja zaupanje, da bodo avstrijski narodi pod to zastavo, in na podstavi skupne trdne ljubezni do cesarja in domovine in spominjaje se vsem narodom ustavno zajamčenih pravic sledili složni, svojih ciljev zavedajoči se, blagohotni a odločni vladi, in ne da bi pozabili svojih opravičenih interesov z uvidnostjo, dostojnostjo in resnobo pripomogli k mejsobojnemu pomirjenju in sporazumljenju, kakor tudi k rešitvi marsikaterih obstoječih diferenc.

Pri delovanju za ta visoki smoter se je držati dveh vodilnih načel, katerima morata na vsak način ostati zvesta parlament in vlada. Aktualno opravičene, vsakokratnemu razvoju primerne, državno-pravno, finančno in gospodarsko dopustne zahteve, če bodo oglašene zakonitim potom, se bodo vedno brez predsodkov, nepristransko in pravilno uvaževale in se bo v znamenju mejsobojne spravljivosti o njih obravnavalo in sodilo.

To pa se mora in se bode le na ta način zgodilo, da se bodeta na zgodovinske momente naslanjajoči

se tradicionalni položaj in dolgoletna, vsem drugim narodom avstrijskim sveteča kultura nemškega naroda tako upoštevala, kakor zaslužita. (Pritrjevanje na levi, živahno ugovarjanje na strani Mladočehov.)

Naslanjaje se na ti dve načeli, hoče vlada odkrito in resno postopati in zaupno gledati v bodočnost. Vladi in tudi vam, častiti gospodje, se zdi da razvoj razmer v bodočnosti ne bo v nasprotju s preteklostjo. Zvesti zgodovinski minulosti, hočemo biti pravični postulatom, katere rodi prihodnost.

To so glede narodnostnih vprašanj in interesov načela, katerih se hoče vlada držati in katerih se bo tudi odločno držala.

Nadalnji, za hip več ali manj ugodni razvoj stvari na označeni podstavi, je povsem v rokah narodov in strank, je odvisen od patrijotizma in političnega takta, od njih uvidnosti in uvidnosti njih zastopnikov. Morda najdete, gospodje, v tem tudi pojasnilo v stališču vlade k kompleksu zadev, katere se navadno imenujejo češko vprašanje. Nečem se tej stvari umakniti, nego hočem z nekaterimi besedami precizovati vladine nazore. Vlada zaupa češkemu narodu popolnoma, skušala bode vzdržati se vsakeršne rekriminacije in je, zanašaje se na sijajno in mno. okrat tekom stoletij dokazani patrijotizem češkega naroda, že doprinesla prvi dokaz tega zaupanja. Zavarujem se pa zoper eventualno podtikanje, da zmatra vlada odpravo izjemnega stanja za kako koncesijo. (Nemir pri Mladočehih.) Ne, gospodje, vlada zmatra to za podstavo stvaritvi normalnih razmer in upa, da bode češki narod in da bodo njega zastopniki šli vladi na roko za dosego državi in narodom ugodnega razvoja razmer v tej kronovini.

Strankam nasproti je vlada popolnoma prosta in hoče to tudi ostati. Zbornica naj teh besed ne tolmači krivo. V zadnjih letih se je mnogo govorilo o politiki prostih rok; ako se s tem razume, da se vlada more in naj akomodira sedaj smeri jedne, sedaj smeri druge stranke, tako izjavljam, da se to nikakor ne strinja s programom, kateri imam čast razviti pred visoko zbornico. Če rečem, da stoji vlada napram strankam tu svobodno in da hoče tako tudi ostati, tako pomeni to, da hočemo voditi,

Listek.

Vanda.

(Češki spisal E. Jelinek. Preložil Slavko Savoval.)

„Ne prepričate me; trdno verujem, da bode Poljska, ojačena po duševni delavnosti in prosveti učvrstila svoj narodni obstanek in da bode za veke dika vsega Slovanstva.“

„Lepa hvala, gospod!“ začujem za seboj nežen glasič.

Obrnivši se zapazim lepo devojkco v ukusni potni obleki. Nežno ročico je prav prijateljsko molila proti meni, iz krasnih oči jej je pa seval žar otroške hvaležnosti.

To se mi je zgodilo zjutraj za rano na parobrodu, ki me je vozil po modri Adriji v Benetke. Odpluli smo bili krog polnoči iz tržaške luke. Tiba in topla noč, prijetni morskí zrak in veličastno prostrano morje, čarobno razsvetljeno od polne lune, vse to me je vabilo, da sem raje bdel na krovu, nego da bi spal v zaduhli kabini. Tako sem prišel v družbo bodrega Saksonca, ki si je sedeč na trinogatem stolu blizu kotla kratil čas, kadeč cigareto in razgovarjaje se z menoj. Ne vem, kako je prišel

naposled razgovor na Poljake. Začela sva se prepirati o bodoči osodi Poljske, koji prepír sem jaz zaključil z izjavo, za katero sem bil tako nepričakovano sladko poplačan iz ljubeznjivih oči in ust.

Mlada Poljakinja je bila stopila malo prej na krov in čula neopažena najin prepír ter se mi je tako iskreno in živo zahvalila za brambo njenih rojakov Poljakov.

Stisnivši mi roko, pripoveduje navdušeno moje misli o Poljski svojim roditeljem, ki so stopili takoj za njo na krov. Tudi oni se mi iskreno zahvalijo, in precej me je smatrala vsa rodbina za davnega znanca. Zaupnost postane še večja, ko sem iz daljnega razgovora zvedel, da je rodovina Godlevski — tako so se zvali — že večkrat bila v Pragi, kjer so doživeli jako prijetne dni, in ko so ob jednom čuli od mene, da tudi jaz nekoliko poznam Poljsko.

Takoj sem spoznal, da so Godlevski domoljubna poljska rodbina. Godlevski je bil plemič stare dobre korenine, dlikoval se je z vzorno zavednostjo in mirnostjo duha. Bolehni, a plemeniti obraz ga je delal še bolj dostojanstvenega. Govoril je malo, ali kadar je kaj rekel, bilo je vse dobro preudarjeno. Njegova soproga je bila prava poljska žena in mati, tako dobrohotna in ljubezniva, da je oča-

rala nehoté i tujega človeka. In hčerka? Ta je pa bila prava poljska devojkca, prava cvetka, o kateri bi zamogel reči, da ne izziva nikogar, a nehoté vsacega k sebi vabi in veže s svojim nežnim čarom.

V tem priplava nad površino morja zlato solnce, razprši gosto meglo in ozlati s svojimi zlatimi žarki zelenkaste valove. Zdaj nas nenadoma vzdrami iz razgovora navdušen vsklik: „Venezia!“

Na obzoru se prikaže ponosni stolp sv. Marka in čez jedno uro nas sprejme v svoje naročje ponosna kraljica Jadranskega morja.

Nastanili smo se vsi v jedni in isti gostilni in jedli skupno pri jedni mizi. To mi je dalo priliko, da sem se še bolje seznanil s poljsko obitelji.

Nečem dolgočasiti spoštovanih bralcev s popisovanjem tega, kar smo videli znamenitega v Benetkah, ker to je že popisano v več nego sto knjigah. Samo to omenim, da smo skupaj ogledovali ves dan zbirke, izložbe, glasovite trge in mostove, palače itd. in da smo se zmenili, zvečer se skupaj voziti po lagunah.

Ob desetih najamem poštenega gondoljerja, čegar okretaj jezik mi je bil porok za njegovo spretnost.

Ta noč je bila čarobna — beneška. Ravno je začela sveta tišina legati krog in krog nad okolico,

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan dvečr., izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za ostanila plačuje se od štiritopne petič-vrste po 6 kr., če se ostanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari.

Novo ministerstvo v drž. zboru.

Na Dunaji, 22. oktobra.

Badeni je govoril. S tem, kar je povedal, ni vsakdo zadovoljen, a vsakomur je že po prvem nastopu jasno, da je novi ministerski predsednik markantna individualnost. Njegov program ima jedno prednost, po kateri se kaj ugodno razlikuje od programov vseh tistih štirinajstih ministerskih predsednikov, kateri so od 1860. l. vladali našo državo. Badenijev program je jasen in določen — seveda še zmerom tak, da ga bo vlada tolmačila, kakor se jej bo zdelo.

Zanimanje za prvi nastop novega ministerstva je bilo izredno. Galerije so bile prenapolnjene, a tudi poslanci so se zbrali nenavadno točno in polnoštevilno. Hkrati je nastalo neko vrvenje in vse se je obrnilo na desno stran, od koder so prihajali ministri. Poslanci so jih obstopili in jim čestitali. Prvi čestitelji so bili poljski poslanci, za njimi so prišli drugi na vrsto.

Interesantni so, ti novi ministri. Badeni je velik, jako velik ima velike oči in krasne, skrbno negovane, lahkoosive brke. Še večji je, nego elegantni baron Gautsch. Sploh pa so elegantni vsi novi ministri, ne tako staromodno oblečeni, kakor so bili člani uradniškega ministerstva.

Posebna specijaliteta nove vlade so smehljajoči se ministri: barona Gautscha mrkanti smehljaj je znan še iz prejšnjih časov, tudi vitez Bilinski, ki ima gotovo resne skrbi kot finančni minister, se vedno smehlja in celo ministerski predsednik grof Badeni se drži navadno na smeh.

Predsednik baron Chlumecský je po 11. uri otvoril sejo. Ko je čital poročilo o imenovanju novega ministerstva, obšla ga je neka melanholija, pravi se, da radi tega, ker on ni postal minister.

Za njim je vstal ministerski predsednik grof Badeni. Pripoveduje se, da je danes prvič javno govoril v nemškem jeziku. Govoril je jako gladko, le naglašanje razodeva, da je Poljak. Govoril je glasno in odločno. Njegov govor slóve:

„Po milosti Nj. Velečanstva imenovan ministerskim predsednikom in ministrom notranjih del, čast mi je, predstaviti visoki zbornici sebe in svoje

tovariše. Bodi mi takoj dovoljeno, ne morda razviti obsežen program, nego le to povedati, kar se mi zdi potrebno za orijentacijo častitih gospodov.

Vlada si šteje v dolžnost, ne pripustiti niti najmanjšega dvoma glede smeri, katere se hoče držati, glede krivih potov, katerim se hoče umikati, in s kakimi sredstvi namerava delovati, da, vztraja na poti, spoznani za pravo, dospe do svojega cilja.

Vlada si je stavila nalogo, ustvariti pred vsem neobhodno potrebne pogoje za redno, nemoteno, času primerno funkcioniranje velikega stroja, imenovanega državna uprava. Ker pa je ta smoter moči le doseči in trajno vzdržati, če je zavarovano mirno skupno življenje vseh po božji volji in zgodovinskem razvoju v celoto združenih narodov avstrijskih, se bo vlada zoperstavila vsem pojavom, kateri bi zamogli ta mir oškodovati, in bo skušala s takisto blagohotnim kakor odločnim postopanjem ta mir doseči.

Trdna volja vlade je, negovati in pospeševati povsod in vsake državni interes, tradicije avstrijske monarhije, torej avstrijski patrijotizem in avstrijskega duha, in izražati to ne samo z besedami, nego tudi z dejanji. Pri tem jo navdaja zaupanje, da bodo avstrijski narodi pod to zastavo, in na podstavi skupne trdne ljubezni do cesarja in domovine in spominjaje se vsem narodom ustavno zajamčenih pravic sledili složni, svojih ciljev zavedajoči se, blagohotni a odločni vladi, in ne da bi pozabili svojih opravičenih interesov z uvidnostjo, dostojnostjo in resnobo pripomogli k mejsobojnemu pomirjenju in sporazumljenju, kakor tudi k rešitvi marsikaterih obstoječih diferenc.

Pri delovanju za ta visoki smoter se je držati dveh vodilnih načel, katerima morata na vsak način ostati zvesta parlament in vlada. Aktualno opravičene, vsakokratnemu razvoju primerne, državno-pravno, finančno in gospodarsko dopustne zahteve, če bodo oglašene zakonitim potom, se bodo vedno brez predsodkov, nepristransko in pravilno uvaževale in se bo v znamenju mejsobojne spravljivosti o njih obravnavalo in sodilo.

To pa se mora in se bode le na ta način zgodilo, da se bodeta na zgodovinske momente naslanjajoči

se tradicionalni položaj in dolgoletna, vsem drugim narodom avstrijskim sveteča kultura nemškega naroda tako upoštevala, kakor zaslužita. (Pri-trjevanje na levi, živahno ugovarjanje na strani Mladočehov.)

Naslanjaje se na ti dve načeli, hoče vlada odkrito in resno postopati in zaupno gledati v bodočnost. Vladi in tudi vam, častiti gospodje, se zdi da razvoj razmer v bodočnosti ne bo v nasprotju s preteklostjo. Zvesti zgodovinski minulosti, hočemo biti pravični postulatoma, katere rodi prihodnost.

To so glede narodnostnih vprašanj in interesov načela, katerih se hoče vlada držati in katerih se bo tudi odločno držala.

Nadalnji, za hip več ali manj ugodni razvoj stvari na označeni podstavi, je povsem v rokah narodov in strank, je odvisen od patrijotizma in političnega takta, od njih uvidnosti in uvidnosti njih zastopnikov. Morda najdete, gospodje, v tem tudi pojasnilo v stališču vlade k kompleksu zadev, katere se navadno imenujejo češko vprašanje. Nečem se tej stvari umakniti, nego hočem z nekaterimi besedami precizovati vladine nazore. Vlada zaupa češkemu narodu popolnoma, skušala bode vzdržati se vsakeršne rekriminacije in je, zanašaje se na sijajno in mno,okrat tekom stoletij dokazani patrijotizem češkega naroda, že doprinesla prvi dokaz tega zaupanja. Zavarujem se pa zoper eventualno podtikanje, da zmatra vlada odpravo izjemnega stanja za kako koncesijo. (Nemir pri Mladočehih.) Ne, gospodje, vlada zmatra to za podstavo stvaritvi normalnih razmer in upa, da bode češki narod in da bodo njega zastopniki šli vladi na roko za dosego državi in narodom ugodnega razvoja razmer v tej kronovini.

Strankam nasproti je vlada popolnoma prosta in hoče to tudi ostati. Zbornica naj teh besed ne tolmači krivo. V zadnjih letih se je mnogo govorilo o politiki prostih rok; ako se s tem razume, da se vlada more in naj akomodira sedaj smeri jedne, sedaj smeri druge stranke, tako izjavljam, da se to nikakor ne strinja s programom, kateri imam čast razviti pred visoko zbornico. Če rečem, da stoji vlada napram strankam tu svobodno in da hoče tako tudi ostati, tako pomeni to, da hočemo voditi,

Listek.

Vanda.

(Češki spisal E. Jelinek. Preložil Slavko Savoval.)

„Ne prepričate me; trdno verjem, da bode Poljska, ojačena po duševni delavnosti in prosveti učvrstila svoj narodni obstanek in da bode za veke dika vsega Slovanstva.“

„Lepa hvala, gospod!“ začujem za seboj nežen glasič.

Obrnivši se zapazim lepo devojkico v ukusni potni obleki. Nežno ročico je prav prijateljsko molila proti meni, iz krasnih oči jej je pa seval žar otroške hvaležnosti.

To se mi je zgodilo jutraj za rano na parobrodu, ki me je vozil po modri Adriji v Benetke. Odpluli smo bili krog polnoči iz tržaške luke. Tiha in topla noč, prijetni morskí zrak in veličastno prostrano morje, čarobno razsvetljeno od polne lune, vse to me je vabilo, da sem raje bdel na krovu, nego da bi spal v zaduhli kabini. Tako sem prišel v družbo bodrega Saksonca, ki si je sedeč na trinogatem stolu blizu kotla kratil čas, kadeč cigareto in razgovarjaje se z menoj. Ne vem, kako je prišel

naposled razgovor na Poljake. Začela sva se prepirati o bodoči osodi Poljske, koji prepir sem jaz zaključil z izjavo, za katero sem bil tako nepričakovano sladko poplačan iz ljubeznivih oči in ust.

Mlada Poljakinja je bila stopila malo prej na krov in čula neopažena najin prepir ter se mi je tako iskreno in živo zahvalila za brambo njenih rojakov Poljakov.

Stisnivši mi roko, pripoveduje navdušeno moje misli o Poljski svojim roditeljem, ki so stopili takoj za njo na krov. Tudi oni se mi iskreno zahvalijo, in precej me je smatrala vsa rodbina za davnega znanca. Zaupnost postane še večja, ko sem iz daljnega razgovora zvedel, da je rodovina Godlevski — tako so se zvali — že večkrat bila v Pragi, kjer so doživeli jako prijetne dni, in ko so ob jednom čuli od mene, da tudi jaz nekoliko poznam Poljsko.

Takoj sem spoznal, da so Godlevski domoljubna poljska rodbina. Godlevski je bil plemič stare dobre korenine, dlikoval se je z vzorno zavednostjo in mirnostjo duha. Bolehni, a plemeniti obraz ga je delal še bolj dostojanstvenega. Govoril je malo, ali kadar je kaj rekel, bilo je vse dobro preudarjeno. Njegova soproga je bila prava poljska žena in mati, tako dobrohotna in ljubezniva, da je oča-

rala nehoté i tujega človeka. In hčerka? Ta je pa bila prava poljska devojkica, prava cvetka, o kateri bi zamogel reči, da ne izziva nikogar, a nehoté vsacega k sebi vabi in veže s svojim nežnim čarom.

V tem priplava nad površino morja zlato solnce, razprši gosto meglo in ozlati s svojimi zlatimi žarki zelenkaste valove. Zdaj nas nenadoma vzdrami iz razgovora navdušen vsklik: „Venezia!“

Na obzoru se prikaže ponosni stolp sv. Marka in čez jedno uro nas sprejme v svoje naročje ponosna kraljica Jadranskega morja.

Nastanili smo se vsi v jedni in isti gostilni in jedli skupno pri jedni mizi. To mi je dalo priliko, da sem se še bolje seznanil s poljsko obitelji.

Nečem dolgočasiti spoštovanih bralcev s popisovanjem tega, kar smo videli znamenitega v Benetkah, ker to je že popisano v več nego sto knjigah. Samo to omenim, da smo skupaj ogledovali ves dan zbirke, izložbe, glasovite trge in mostove, palače itd. in da smo se zmenili, zvečer se skupaj voziti po lagunah.

Ob desetih najamem poštenega gondoljerja, čegar okretni jezik mi je bil porok za njegovo spretnost.

Ta noč je bila čarobna — beneška. Ravno je začela sveta tišina legati krog in krog nad okolico,

ne pa nas voditi pustiti. Visoka zbornica naj v teh besedah ne išče preširnosti. Besede izražajo princip, kateri je po mojih nazorih teoretično in praktično pravilen. Predpostavlja se, da se mora ta princip na vsak način vzdržati, sem prevzel od Nj. Velečanstva mi naročeno misijo in to predpostavlja se tudi moji cenjeni tovariši vstopili v ministerstvo.

Kdor se hoče potegovati za zakon in red, mora priznati opravičenost tega principa. Odgovornost za zakon in red napram vladarju, napram državi in sodržavljanom nosi vlada in zato je tudi imela dolžnost, prevzeti ulogo voditelja ne pa vodena.

Mogočna, patrijotično nadahnjena in solidarno postopajoča Avstrija je naš cilj. Na pot, po katerem misli vlada hoditi, ne stavljamo političnim strankam nikakih pressnečenj, da bi jih zvalili k sebi, pač pa hočemo odpraviti kamenje, ob katerih bi se morda stranke same mogle oškoditi.

Skupno z vami, častiti gospodje, hočemo odpraviti kamenje s pota, in dolžnost nas veže skrbeti, da nepoklicani nam ne bodo delali novih ovir. Cilj, gospoda moja, je pač idealen, ali le če ga imamo pred očmi, se mu lahko s skupnim delovanjem približamo. Dosega tega cilja je odvisna od stvarni-kove milosti, delovati nanj z vso silo, je nas vseh patrijotična dolžnost in naloga.

Iz tega, kar sem rekel, bode, častiti gospodje, spoznali, da velja ta apel v prvi vrsti pač strankam, katere, zasnovane na etični podlagi, so zmožne, četudi s praktično podstavo, strmeti za idealnimi cilji.

Vlada pa si mora izrecno pridržati pravico, uravnati svoje razmerje k strankam ne samo po potih in sredstvih, s katerimi skušajo doseči ta cilj. Dovoljujem si to povdarjati, ker mi bo visoka zbornica gotovo pritrdila, da resna in poštena vlada ne samo, da ne sme stopiti na neplodna, od civilizacije odvajajoča, k uničenju človeške družbe vodeča pota, nego da mora s sredstvi, ki so jej na razpolaganje, tudi preprečiti, ali vsaj otežkočiti, da bi kdo nanja krenil.

Vlada se povsem zaveda dolžnosti skrbeti za ohranitev in stvarjenja družbenega reda in preprečiti njega premembo ali odpravo. Zato pa je vlada voljna, ugoditi gotovim opravičenim aspiracijam naše dobe, ne da bi s tem spravljala v kako nevarnost interese družbinega reda.

Ker sem govoril o splošnih načelih državne uprave, bi vi, častiti gospodje, gotovo pogrešali, ko bi ne omenil pomena, kateri gre verskemu momentu v državnem življenju. Verska čutila se bodo varovala in negovala zlasti pri mladini.

Iz tega pa sklepam na kake reakcionarne tendence bi bilo jako plitvo, in gotov sem, da se to v tej visoki zbornici ne zgodi. Mnogi pojavi v našem političnem in družabnem življenju morajo prisiliti vsako resno vlado, ki ne živi od danes na jutri, nego gleda v bodočnost, da ne prezre te strani kulture in varuje npravno-versko podlago pri vzgoji naših otrok.

Gospodarskega vprašanja ne bo vlada nikoli prezrla in se bo resno trudila, pospeševati ekono-

ko smo pomagali damam v gondolo. Na nebu je migljalo tisoč in tisoč zvezdic, izmed katerih se je vsaka blisketala kakor demant, zdaj pojemaje z bleskom, zdaj zopet jačje se blišče. Lahen vetrič se je nagajivo igral z mehкими lasmi krasne Vande.

Gondoljer odrine od kraja. Sedeli smo si po dva nasproti.

Čar narave, ki je obdajal mramornate palače, sanjajoče o pretekli slavi, zazibal nas je v molk. Sredi svetega miru, mej blede se lesketajočim morjem in zvezdnatim nebom smo se vsi vtopili v misli. Nič nas ni motilo v našem premišljevanju, izimši da je zdaj pa zdaj švignila mimo nas kaka gondola. Potem sta vzkliknila veslača, da se ne zadeneta, in nastala je zopet tišina.

Tako smo plovili proti Lidu, vedno še molčé. „To je skoraj zemeljski raj!“ pravim naposled tiho, da bi pretrgal molk, ki je jel postajati otožen.

„Kaj ste veleli?“ vpraša me čez nekaj časa gospa Godlevska, kakor da se je vzdramila iz sanj. „Ah, oprostite, bili ste zamišljeni...“

„Da, prav imate, vrnila sem se bila v mislih na Poljsko.“

„Tudi jaz,“ doda tiho Vanda.

Godlevski je pobesil molčé glavo.

(Dalje prih.)

mično cvetoče, industrijalno in gospodarsko krepke dežele. V gospodarskem oziru iz raznih vzrokov zastale in vsled tega slabotnejše dežele zaslužijo posebno skrb vlade in narodnega zastopa in je bodo, kakor je upati tudi deležne.

Povdarjam koj tu, da se te besede nanašajo tako na sever kakor na jug, in trdno sem prepričan, da mi visoka zbornica pritrdi, ker je tako prizadevanje v eminentno državno interesu, saj je razvoj obmejnih dežel le na korist srcu in jedru monarhije.

Ako si smem dovoliti, sestaviti program za delovanje visoke zbornice, tako mislim, da je pred vsem skrbeti za rešitev proračuna, kar je le na ta način mogoče vzdržati v državni administraciji red in ker je iz ozirov na razpravo o proračunu za l. 1895., ki se je šele pred nekaj mesecev dognala, in iz ozirov na premembo vlade pričakovati, da se temu od nobene strani ne bo ugovarjalo. Za prihodnost je jedna prvih vladnih nalog obnovitev pogodb z drugo državno polovico. Razprave o dotičnih vprašanjih se bodo kmalu začele in vlada ne dvomi, da bodo vse stranke dokazale svoje patrijotično mišljenje s tem, da bodo sodelovale pri tom za moč monarhije eminentno važnem in od vlade kot državna potreba priznanem vprašanju in pripomogli k njega ugodni rešitvi.

V bližnji prihodnosti predloži vlada visoki zbornici načrt volilni reformi. O načelih te reforme se bom o svojem času določneje izrekel, danes le povdarjam, da bo vlada ta načrt priporočala visoki zbornici kot delo, sestavljeno brez tesnosrčnosti in kot celoto. Ni treba povdarjati, da so se pri izdelavi tega načrta skrbno uvaževale dosedanje izjave strank. A ne samo, da naj širši sloji prebivalstva dobe parlamentarno zastopstvo, vlada bo tudi skrbela zboljšati kolikor mogoče njih gospodarski položaj in popolniti dotično stroko zakonodajstva pripomogla k utrjenju socialnega miru. Vlada se bo trudila, rešiti davčno reformo in bo kolikor mogoče porabila to, kar je doslej v tem oziru storila visoka zbornica, pri tem pa gledala varovati jednako interese države in interese finacijsko neugodno stoječih dežel in se umakniti veksatoričnim določbam. Vrh tega bi bilo še dognati za uvedenje civilnopravnega reda potrebne zakone, da zamore justična uprava izvršiti potrebna organizatorna dela, da se sodna oblastva morejo pravočasno seznaniti s temi obširnimi predpisi in se bo mogel civilnopravni red v zakonito določenem terminu uveljaviti.

Če k tem nalogam dodam še zakonske načrte, kateri bi se tekom sesije izkazali kot potrebni, tako, mislim, da visoki zbornici ne bo nedostajalo dela in bo sprevidela, kako resna je njena in vladna naloga.

Končuje, si dovoljujem izraziti nado, da sem v imeni vlade govoril jasno in določno, da se moje besede ne bode krivo tolmačile, da vsaj veliki večini visoke zbornice nisem dal povoda k nezaupnosti in da je torej strankam k zaupanju vodeči pot odprt.

Vladina dolžnost je, da ostane zvesta načelom, katera je tu danes obrazložila, pa tudi da jih pri razvoju stvari dokáže in si tem potem pridobi zaupanje visoke zbornice.

Navdana s pravimi patrijotičnimi čutili, prosi vlada, naj jo visoka zbornica podpira. Vlada nikakor ne misli ravnati proti strankam po načelu divide et impera, nego bo vedno kot načelo svojemu delovanju, kot nepremakljivo vodilo vseh svojih činov zmatrala tisti princip božje in človeške pravice, kateri je jeden svetlih vladarjev proglasil za fundament države: pravičnost. (odobranje.)

To vodilo bo člane vlade pri izvrševanju zaupane jim naloge vedno vodilo. S srcem in z dušo se držeč tega načela, pravimo brez ponosa in prevzetnosti a z zaupnostjo: „In hoc signo vincet“.

Poljaki so ministerskemu predsedniku živahno pritrdjevali in mu hitro čestitali, druge stranke so ostale rezervirane.

Poslanca grof Khuenburg in dr. Herold sta predlagala, naj se o vladni izjavi v prihodnji seji otvori debata. Ko se je ministerski predsednik izrekel za predlog, se je vzprejel.

Po nekaterih naznanilih predsednika in nekaterih nujnih predlogih — dr. Steinwender je predlagal, naj se razveljavi Kielmanseggov ukaz uradnikom in čim prej izdela službena pragmatika — se je seja zaključila.

Prihodnja seja bo v četrtek.

V Ljubljani, 23. oktobra.

Zagrebski mestni zbor, v katerem imajo večino vladni mameluki, je izvolil ministerskega predsednika Banffyja in bana grofa Khuen-Hedervarya za častna meščana. Manjšina je tem ugovarjala, ker ta dva moža zastopata Hrvatoma sovražni politični sistem. Seveda večina je za take besede ostala gluha in slepa, kajti njej je merodajna le volja vlade, hrvatsko narodno čustvo si je že otresla. Mestni zbor je tudi izrekel, da obsoja postopanje dijakov ob vladarjevem prihodu v Zagreb. Folnegovič je v imenu manjšine izjavil, da tudi ona obsoja omenjene dogodke, da pa meščanov ni treba v tem oziru nič zagovarjati, ker se izgrediv niso udeleževali. Tako je mestni zbor pokazal svojo naklonjenost Madjarom in poskušal popraviti, kar so dijaki spridili. Seveda banu bi bilo ljubše, ko bi tudi ne bil postal častni meščan zagrebski, ko bi le dijaki ne bili v tako čudni luči pokazali uspehov njegove politike.

Posledni izgrediv v Zagrebu in obratno vodstvo železnice. V finančnem odseku ogerske zbornice poslancev je Pazmandy predlagal, naj se premesti železniško obratno vodstvo iz Zagreba. Kvasil je, da v Zagrebu niso več varni ogerski uradniki. Trgovski minister Daniel mu je pa odgovoril, da v takih vprašanjih ne odločujejo politični, temveč le prometni oziri. V Zagrebu je iz prometnih ozirov potrebno obratno vodstvo in onu ostane. Za varnost ogerskih uradnikov se bode že skrbelo. Osečani se pa v tem že poganjajo, da bi se tja premestilo obratno vodstvo. Pripravljeni so odstopiti ministerstvu zastoj potrebni svet in zgraditi sami vsa potrebna poslopja. Posebno tajnik Pavčić tamošnje trgovske zbornice neutrudno deluje v tem oziru. Ta tajnik je v madjarskih krogih jako priljubljen, ker se posebno poganja, da se v Oseku osnuje madjarsko ljudsko šolo. Prizadevanje tajnikovo za obratno vodstvo seveda ostane brezuspešno. Osečani si s svojim intrigovanjem gotovo ne pridobijo spoštovanja ostale Hrvatske.

Cerkvenopolitične predloge na Ogerskem. V ogerskih vladnih krogih je posebno veselje, da je gospodska zbornica vzprejela tudi poslednjo cerkvenopolitično predlogo. Vlada se ima zahvaliti za zmago veliki strahopetnosti ogerskih konservativnih magnatov. Ko so spoznali, da je vlada sama voljna, temu zakonu pridobiti večino, da bi utegnili se imenovati še nekateri novi člani gospodske zbornice, če bi se še ustavljali, je toliko konservativcev odtegnilo se glasovanju, da je vlada imela večino. Tako so postopali tisti katoliški plemenitaši, katerim so klerikalni listi toliko hvale peli, ko so prvič bili odklonili cerkvenopolitične predloge, če tudi je vsak razsoden človek vedel, da jim ni bilo toliko na stvari sami, kakor na tem, da vržejo Wekerlovo vlado, ker Wekerle ni bil plemenitaš, kar so mu seveda hudo zamerili ogerski magnatje. Najbrž se v kratkem razbije tudi ljudska stranka na Ogerskem, katero so osnovali nekateri konservativni elementi.

Ogerski Rumuni. Nekateri ogerski časopisi priobčili so novico, da Rumuni mislijo popustiti dosedanje politiko in se sprijazniti z ogerskimi odnošaji. Da je to neverjetno, je pač vsakemu jasno. Rumunski listi tudi že pišejo, da so to le pobožne želje nekaterih Madjarov. Rumuni se hočejo še določneje boriti za svoje pravice, kakor so se dosedaj. Pred vsem hočejo izročiti cesarju spomenico, v kateri bodo pojasnili svoj položaj. Da pa Madjari ne bodo tako lahko mogli najti povoda za kako tožbo, izroče spomenico v Budimpešti, ali sploh kje na Ogerskem. Ko bi jo nesli na Dunaj, bi Madjari takoj videli v tem kašnivo rovanje proti ogerski državi. — Seveda v madjarskih krogih bode zopet huda jeza, če se Rumuni predrznejo pojasniti vladarju krivice, ki se jim gode.

Srbija. Sedanji vladi je stališče omajano. Naprednjaki bi radi, da se pokliče Garašanin na krmilo, kralj pa želi koalicijsko vlado iz naprednjakov, liberalcev in radikalcev. V soboto je bil vzprejel kralj bivša radikalna ministra Pašića in Vesnić, ja prigovarjal, da bi ustopila v koalicijsko ministerstvo. Radikalci pa menda ne marajo izpolniti kraljeve želje, kajti mislijo, da so sami opravičeni do vlade, ker imajo večino naroda za seboj. Dežela je v velikih finančnih zadregah. Posojila tudi ne morejo dobiti, tuji bankirji se boje, da zgube denar, ako pride do kacega prevrata, posebno ker sedanje stanje v Srbiji ni povse zakonito. Posodili bi k večjemu kaj, ko bi za posojilo se izrekle vse stranke in bile moralno obvezane skrbeti za obresti.

Dopisi.

Z Dolenjskega, 19. oktobra. (Slovenski davkoplačevalci in krška meščanska šola.) Krivica je, ako morajo slovenski davkoplačevalci vzdrževati njihovim otrokom namenjene nemške šole, katerih niti rabiti ne morejo. Taka krivica se godi davkoplačevalcem v obsegu krškega okrajnega glavarstva, kjer morajo za nemško meščansko šolo in deloma za krško slovensko nemško ljudsko šolo na leto 4000—5000 gld. plačevati, ne da bi od teh učilnic imeli v primeri toliko koristi, kolikor šoli staneta. Zakaj to? Ker ste obe šoli preveč nemški. Otroci drugih ljudskih šol ne morejo vstopiti v te šole, ker nemški ne znajo, zlasti ne učenci najbližnjih ljudskih šol iz krškega sodnega okraja, katere slednje so — kakor je naravno — vse slovenske. Vsled tega ste šoli v Krškem le srednje obiskovani in meščanska šola ima $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ štajerskih otrok, kateri so nemškega jezika na trohico bolje vešči in kateri imajo šole v večji bližini. — Vzrok temu je, da je letos v meščansko šolo na novo vstopilo več štajerskih nego kranjskih otrok. Z ozirom na nemški učni jezik in na nemške knjige, ki se v tej šoli rabijo, so pa skoro vsi brez izjeme za to šolo nesposobni in mučiti se morajo vsled tega učenci in učitelj. Kako bi se tem neprilikam opomoglo? Šolska oblastva naj v tej stvari potrebno ukrenejo. Ali kaj? Te imajo z ozirom na zakon in ustanove M. Hočevarja nekoliko vezane roke. Po zakonu se sicer mora obdržati meščanska šola; da bi morala nemška biti, tega pa vender v zakonu ni. Radi tega bi bilo pač na mestu, da se dotične naredbe šolskih oblastev vsaj nekoliko predrugačijo. Vsaj prvi razred te šole bi moral vsekako slovenski učni jezik imeti, če bi bila le drugi in tretji razred utrakvistična, zadostovalo bi popolnoma sedanjim zapletenim razmeram, katere bi pač nikakor ne smele dolgo ostati take, kakoršne so. Naj bi se v tej stvari slovenski davkoplačevalci oglašili, ali naravnost, ali po potu občinskih predstojništev! Naj bi se tudi slovenski poslanci oglašili in pomagali, da se ne bode godila prevelika krivica njihovim volilcem!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23. oktobra.

— **(Repertoar slovenskega gledališča.)** Igra „Pariški potepuh“ je občinstvu dobro znana. Dejanje samo je jako ljubezljivo in zabavno, vrh tega je pa naslovna uloga taka, da daje igralcu ali igralci priliko, pokazati svojo sposobnost. Zadnjič se je „Pariški potepuh“ pri nas predstavljal v lanskim sezoni in je glavno ulogo igrala hrvatska umetnica gdč. Ljerka pl. Šram. V četrtek bode v tej ulogi nastopila kot gost gdč. Polakova. Slovensko občinstvo je to vrlo igralo ohranilo v najboljšem spominu; vsakdo vé, da je nenavadno nadarjena in marljiva, vsakomur je znano kako lepe uspehe je slavila v nekaterih ulogah na našem odru. Na Dunaju je gdč. Polakova gotovo napredovala in se popolnila. Videla je marsikaj in se priučila marsičemu, vrh tega pa imela najboljšo režiserje in kapelnike. Po vsej pravici torej pričakujemo, da bodeta predstavi, pri katerih bo gdč. Polakova nastopila kaj posebnega. Zanimanje za gostovanje gdč. Polakove je splošno, saj bi vsakdo rad videl, kako je napredovala, zlasti ker je znano, kako čislana in priljubljena je na Dunaju.

— **(Slovensko gledališče.)** „Afričanka“ je opera, katero je treba večkrat slišati, predno se spoznajo vse njene vrline in krasote. To nam potrdijo tisti, ki so bili pri sinočni predstavi, pa so videli tudi premijero. Zasedili so mnogo novih lepot, spoznali mnogo finih nuanc. Saj pa je bila tudi predstava taka, da je bilo težko kaj prezreti. Oduševljenost, s katero je občinstvo aklamovalo prve moči in izražalo svoje priznanje vsemu sodelujočemu osebju, je bila velika in povsem zaslužena, zakaj predstava je bila v vsakem oziru dovršena. Gospč. Ševčikovi in gospe Inemanovi ter gospodom Purkrabeku, Nolliju in Vašičku se je ploskalo tudi pri odprti sceni. Tiste male negotovosti, ki so se poznale pri prvi predstavi, so izginile povsem, vse je bilo pravilno in lepo, ves težavni in komplikovani scenični aparat je funkcioniral točno, tudi najstrožji kritik je moral priznati, da je bila predstava dovršena in da imamo opero, ki se sme lotiti najtežavnijših in največjih del. Gledališče je bilo skoro razprodano.

— **(Na ulici umrl.)** Na sv. Jakoba trgu umrl je sinoči nagloma vpokojeni železniški uradnik Bernard Bartl. Že čez 70 let starega moža zadela je kap. Mestni zdravnik dr. Derč, katerega so pasanti poklicali na pomoč, mogel je le konstatovati, da je Bartl že mrtev. Truplo prenesli so v pokojniško stanovanje na Karloški cesti št. 2.

— **(Zanesljiva železnica.)** Piše se nam iz Novega mesta, da je vlak, kateri odhaja s postaje v Novem mestu ob $\frac{1}{2}$ 5. uri zjutraj dne 21. t. m. namesto proti Mirni peči, proti Straži vozil. Strojvodja je šele na postaji v Straži zapazil, da je zavozil. Vlak je imel vsled tega 47 minut zakasnenja. Kaj bi se zgodilo, ako bi strojvodja še v Straži ne zapazil kam da vozi?

— **(Premovanje goveje živine)** se je vršilo dne 21. t. m. na Vrhniki. Razsojevalci so bili: Podpredsednik kmet. družbe g. J. F. Seunig, deželni živinozdravnik J. Wagner in odposlanci podružnic v Horjulu, Borovnici in na Vrhniki. Darila so dobili za biko nastopni posestniki: Štefan Furlan iz Mirk 25 gld., gospa Marija Kotnik z Vrda 15 gld., Fr. Gerdadovik iz Vrzdca, Mih. Šemerl in Jern. Jeraj oba iz Sinje Gorice in gospa Marija Jelovšek z Vrhnike po 10 gld.; privatna darila: Ant. Rotar iz Št. Martina in Fr. Oblak z Drenovega griča po 6 gld.; za telice: Mat. Žitko z Vrda 20 gld., Gr. Slabe z Blatne Brezovice, Jak. Opeka z Vrda, Kar. Kotnik iz Mirk in Jan. Novak z Notranje Gorice, po 10 gld.; za krave: Ign. Jelovšek z Vrhnike 20 gld., Jož. Lenarčič z Vrhnike, Fr. Suhadolnik iz Borovnice in Štef. Nagode iz Blatne Brezovice po 10 gld.

— **(Živinozdravniško predavanje.)** Dne 13. t. m. je predaval gosp. okrajni živinozdravnik Gašpare v Knežaku o živinoreji. Gospod je v svojem govoru povedal mnogo koristnih naukov za kmetovalce. Želeli je samo, da bi se ljudstvo mnogobrojne udeleževalo teh prekristnih predavanj.

— **(Zdravstveno stanje.)** Griža ponehuje v zatiškem sodnem okraju, bolnikov je še 17, v nekaterih vaseh občine Št. Lampert pa je na novo zbolelo 15 oseb in so umrli 3 otroci. — V dveh vaseh občine Dob v litjskem okraju je zbolelo 6 oseb za legarjem in je umrla 1 ženska. — V črnomajskem okraju se širi legar v občini Stari trg, kjer je 18 bolnikov; v Osivnici pa ponehuje in je še 10 bolnikov. — V Dolenji vasi pri Ribnici je še 9 bolnikov za osepnicami. — V Zagorju na Pivki se je zopet pojavil legar, zbolelo je vnovič 8 oseb, izmed katerih sta 2 ozdraveli, 2 pa umrli.

— **(Umirovljenje.)** Dva višjesodna svetnika pri graškem višjem sodišču, Josip Grogger in Theodor Schönlieb sta umirovljena. Radovedni smo, se-li bo pri imenovanju njiju naslednikov pravosodni minister oziral tudi na znanje slovenščine.

— **(Lahonska predrznost.)** Te dni razposilja „Glasbena Matica“ svoje muzikalije. Tako jih je poslala tudi svojemu članu na Goriško z naslovom: „Č. g. Josip Kosec, vikarij v Novakah na Goriškem“. Pošiljatev pa je prišla nazaj z žaljivim pristavkom: „Dieses Volk hier unbekannt“. Kakor se razume, je storilo vodstvo „Glasbene Matice“ potrebne korake, da poštno ravnateljstvo nauči „mores“ predrznega lahonskega uradnika. Slovensko občinstvo pač ne plačuje zato poštne iredentovcev, da bi ž njim zbijali neslane šale. Naj skrbi poštno ravnateljstvo, da se „dieses Volk“ obnaša dostojno in vrši svojo dolžnost.

— **(Nova pošta.)** Dne 1. novembra t. l. odpre se na Kamnem na Primorskem, v okraju Tolminskem, nov poštni urad, ki se bode počel s pisemsko in vožno pošto ter ob jednem služboval kot nabiralnica poštne hranilnišnega urada. Zvezo bode imel s poštnim uradom v Tolminu po vsakdanji pešpošti.

— **(Navihan potepuh.)** Tržaška policija je iztirala potepuha Jurija Buranella in ga hotela spremiti v njega domovinsko občino. Mož pa kar nič ne hrepeni po svojem rodnem kraju, nego je raje v Trstu zaprt, kakor v Rovinju prost. Ugibal je kaj in kako storiti, da bi mu ne bilo treba iti v Rovinj. Najbrž je bil Buranella že politično delaven, ker si je na tako bistroumen način pomagal. Ko so ga namreč redarji že peljali na parnik in je uvidel, da moledovanje nič ne pomaga, je zaklical s krepkim glasom „Evviva l'Italia“. To je koj pomagalo. Redarji so se obrnili in ga zopet odpeljali v zapor, kjer bo zdaj imel dovolj časa premišljati, kako se zopet obvarovati povretka v domovinsko občino.

— **(Aretovana defraudantinja.)** Poštna upraviteljica Marija Mantoni, ki je do konca meseca junija službovala pri pošti v Št. Jurju ob južni železnici, je takrat ponesrečila 1100 gld. in zbežala. Včeraj jo je dunajska policija zasledila in jo aretovala.

— **(Tramvaj v Reki.)** Ogersko ministerstvo se je izreklo, da dovoli pod gotovimi pogoji baronu Lazariniju zgraditi v Reki tramvaj. Zdaj je stvar odvisna le še od magistrata reškega in se utegne v kratkem rešiti ugodno.

* **(Katastrofa v Mostu.)** Komisija, ki preiskuje še vedno posredne in neposredne vzroke katastrofe v Mostu je te dni zopet začela delati bolj intenzivno. Zvrtalo se bode na več krajih preiskovalne rove do raznih globčin. Vsi proti mestu vodeči deli Aninega rova so se zaprli z močnimi zidanimi jezovi. Množina iztekelega plovnega peska, ki se je prvotno cenila na 40.000 kub. metrov, se po novih preiskavah strokovnjakov sodi na 90.000 kub. metrov. V kratkem se bodo preiskavanja definitivno zaključila.

* **(Poneverjenje na pošti.)** Vsak dan se čuje o novih poneverjenjih na Madjarskem. Ta država

je pač najbolj korumpirana v celi Evropi. V Peču je poštni blagajnik ponesrečil 4000 gld., pomagala pa mu je kontrolorjeva žena s tem da je možu ukradla ključ k blagajnici. Blagajnik in kontrolorjeva žena sta zbežala na Rumunsko.

* **(Deset otrok pogorelo.)** V Sajoušku na Pruskem je v hiši nekega kmetovalca nastal ogenj. Mož se ni zmenil za usodo svojih otrok, nego hitel rešiti živino. V hiši je v tem zgorelo deset otrok.

* **(Stara poročenca.)** Te dni sta bila poročena v Falkenbergu na Bavarskem ženin in nevesta, ki štejeta skupaj 143 let. On jih ima 75, ona pa 68.

* **(Senzacijonelni samomor)** podmaršala Dunsta in njegove žene je, kakor se je sedaj doglalo, prav za prav čin židovskih oderuhov. Ti so nesrečnega generala tako izsesavali, da ni mogel več živati. Sodišče je že dva oderuha zaprlo in pričakuje se zanimiva obravnava.

* **(Amerikanske grozovitosti.)** Neki zamorec je pri Memfisu v ameriški državi Tennessee atakiral neko belokožo deklico. Redarji so ga prijeli in peljali v zapor, a belokoži kulturonošci so ga iztrgali redarjem iz rok in ga sami sodili ter sodbo koj izvršili. Napravili so velik ogenj in hoteli zamorca živga sežgati, ker pa so nekateri navzočniki iz ozirov na svoje živce ugovarjali, so se sodniki zadovoljili z milejšo kaznijo. Predno so zamorca obesili, so ga še trpinčili. Jeden navzočnikov je izrekel željo, naj se zamorcu odrežejo palci, in koj se je tej želji ugodilo; ker pa so tudi drugi še izražali take želje, so se zamorcu odrezali na rokah in na nogah vsi prsti potem pa še ušesa in nos in šele potem se je mož obesil. Tako počenjanje se imenuje onkraj velike luže „ljudska sodba“!

Slovinci in Slovenke! ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Književnost.

— „Argo“, Zeitschrift für krainische Landeskunde. Tega časnika so izšli ob jednem dve številki, namreč št. 4 in št. 5. Št. 4. prinaša samo nadaljevanje članka „Das Eisen in Krain“ iz peresa D. Müllnerja; št. 5. pa ima naslednjo vsebino: D. Müllner: „Das Eisen in Krain“; Die Zukunft der Stadt Laibach; Ad Münzenfund in der Höhle am Gobove bei Birkendorf; Erwerbungen des krainischen Landesmuseums im Jahre 1895; Das Erdbeben in Krain am 14. April 1895. Obče zanimiv je članek „Die Zukunft der Stadt Laibach“, v katerem se za začetek popisujejo nekdanje razmere v našem stolnem mestu.

Bizojavke.

Dunaj 23. oktobra. Hrvatsko-slovenski klub se je danes sešel in mej drugim pretresal tudi vprašanje o eventualnem vstopu klubovih članov v Hohenwartov klub. Končno se je izreklo, da glede razmerja mej konservativnim in hrvatsko-slovenskim klubom sploh ni treba posebnega sklepa. Kot govornik za jutrišnjo debato o vladnem programu se je določil posl. dr. Ferjančič.

Dunaj 23. oktobra. Danes so se vsi klubi posvetovali o vladnem programu. Konservativni klub je določil govornikom pri jutrišnji debati grofa Hohenwarta, poljski klub viteza Zaleskega, debato bodeta otvorila grof Kuenburg in dr. Herold.

Dunaj 23. oktobra. Coroninjev klub se je včeraj konstituiral. Ustanovitev posebnega italijanskega kluba se je ponesrečila, ker se je mej trentinskimi in tržaškimi ter isterskimi laškimi poslanci pokazalo nepremostno načelno nasprotstvo tako glede gospodarskih, kakor glede političnih vprašanj.

Dunaj 23. oktobra. Vlada je dovolila, da se na utrakvistični gimnaziji v Celju ustanovi za prvi razred paralelka. Učiteljska moč je že določena.

Dunaj 23. oktobra. Princ Karl Schwarzenberg je odložil mandat, ker se je kompromis mej češkimi in nemškimi veleposestniki za bližajoče se deželnozborske volitve ponesrečil. Prepričal ga je knez Jurij Lobkovic. Schwarzenberg je svak namestnika Thuna in se je močno potegoval za kompromis, a ker je odstopil, se sodi, da odstopi v kratkem najbrž tudi grof Thun.

Dunaj 23. oktobra. Avstrijski poslanik v Cetinju Milinković je demisijoniral. Njegov naslednik je doslej pri poslanstvu v Washingtonu službojoči svetnik Mezey.

Praga 23. oktobra. Grof Taaffe se počuti izdatno bolje in ni več dvoma, da okreva.

Oseno domače zdravilo. Za uravnano in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobroznane, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praska“, ki se dobi za nizko ceno in kateri upliva najbolj trajno na vse težkote prebavljenja. Originalna skatljica 1 gld. a. v. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (4-15)

Štev. 9. Deželno gledališče v Ljubljani. Dr. pr. 669.

V četrtek, dne 24. oktobra 1895.

Kot gost nastopi gospica Irma Polakova.

Pariški potepuh.

Veseloigra v štirih dejanjih. Francoski spisala Bayard in Vanderbuch, predelal Teodor Dunkel. Poslovenil J. Gecelj. Režiser g. Rudolf Inemano.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek točno ob 8. uri. Konec ob 10. uri zvečer.

Pri predstavi svira orkester slav. c. in kr. pešpolka št. 27. Vstopnino glej na gledališkem listu.

Prihodnja predstava bo v soboto dne 26. oktobra t. l.

Iz uradnega lista.

Izvršilne ali eksekutivne dražbe: Martina Slanca posestvo v Rozalnici, cenjeno 5949 gld., (v drugič) dne 26. oktobra v Metliki.

Janeza Brodnika zemljišče v Straži sv. Valentina, cenjeno 150 gld., dne 26. oktobra in 27. novembra v Krškem.

Alojzija Škoda zemljišče v Čatezu, cenjena 1564 gld. 60 kr. in 110 gld. 34 kr., dne 28. oktobra (v drugič) v Trebnem.

Janeza Smerdu-ta posestvo v Premu, cenjeno 2640 gld., dne 28. oktobra in 29. novembra v Ilirski Bistrici.

Tujci.

22. oktobra.

Pri **Lloydu:** Kravanja iz Cerknice; — Rant iz Polhovca Gradca.

Pri **avstrijskem cesarju:** Rojic iz Cirknega; — Klein, Steiner iz Kaposvara.

Pri **južnem kolodvoru:** Miegel, Komanz z Dunaja.

Pri **bavarskem dvoru:** Cvek iz Kamnika.

Meteorologično poročilo.

Oktobra	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
22.	9. zvečer	730.5	5.0° C	brezvetr.	jasno	
23.	7. jutraj	728.8	1.2° C	sr. svzh.	megla	0.0
	2. popol.	726.9	7.5° C	sr. zahod	deževno	

Srednja večerajšnja temperatura 5.4, za 3.9° pod normalom.

Dunajska borza

dne 23. oktobra 1895.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 15 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 " 65 "
Avstrijska zlata renta	121 " 30 "
Avstrijska krona renta 4%	100 " 95 "
Ogerska zlata renta 4%	120 " 90 "
Ogerska krona renta 4%	98 " 95 "
Avstro-ogerske bančne delnice	1062 " — "
Kreditne delnice	398 " — "
London vista	120 " 25 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58 " 82 1/2 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov	9 " 54 "
Italijanski bankovci	45 " 20 "
C. kr. cekini	5 " 69 "

Dne 22. oktobra 1895.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	149 gld. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	197 " — "
Dunavske srečke 5% po 100 gld.	131 " — "
Zemlj. obd. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	120 " 50 "
Kreditne srečke po 100 gld.	201 " — "
Ljubljanske srečke	23 " — "
Rudolfove srečke po 10 gld.	23 " 25 "
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	177 " — "
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	592 " — "
Papirnati rubelj	1 " 30 1/2 "

Potrjim srcem naznanjamo vsem svojim prijateljem in znancem za nas prežalostno vest, da je Vs. mogočnemu dopalo k sebi poklicati našega dražega sinčka

Ladislava

kateri je mirno zaspal v starosti štirih mesecev danes ob polu sedmih jutraj.

Pogreb bo v petek dne 25. oktobra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na Tržaški cesti št. 16 (Samassova hiša).

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1895.

(1379) Vladimir in Marija Hrasky.

Namesto vsacega družega naznanila.

Išče se

poštna in brzojavna odpraviteljica

Slovenka, za Dolenjsko. — Kje? pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

(1367-2)

Josip Pretnar

trgovec

(1373)

Ivanka Pretnar roj. Komatar poročena.

Kranj

Šiška

dne 23. oktobra 1895.

Mesto vsacega družega oznanila.

Trgovski pomočnik

pošten, se vzprejme takoj v trgovino z mešaním blagom pri Ivanu Varšek-u na Raki (Dolenjsko).

(1378-1)

Želodčne kapljice.

Te kapljice so zelo propešne (provzročajo slast do jela, razstvarjajo sliz, so pomirjive in olajšujejo, ustavljajo krč in krepčajo želodec; rabijo pri napenjanju in zapečenosti, preobloženem želodcu z jedili in pijačami i. t. d.

Steklenica z rabilnim navódom velja 20 kr., tucat 2 gld., 3 tucate samo 4 gld. 80 kr.

Priporoča jih

Lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani. (822-42)

Pošiljajo se vsak dan po pošti proti povzetju.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1895

Nastopno omenjeni prihajalni in odhajalni časi označeni so v avstrijskopoljskem času.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)

Ob 12. uri 15 min. po noči osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selthal v Aussee, Ischl, Gmund, Bolnograd, Steyr, Linz, Budejovice, Plzeň, Marijine varo, Hebr, Karlove varo, Francova varo, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 3. uri 10 min. jutraj mešani vlak v Kočevje, Novo mesto.
Ob 7. uri 10 min. jutraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Bolnograd, Dunaj via Amstetten.
Ob 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak v Novo mesto, Kočevje.
Ob 12. uri 55 min. popoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj.
Ob 4. uri popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selthal v Bolnograd, Lend-Gastein, Zell na Jeseru, Inomost, Brezovo, Gurth, Genuvo, Paris, Steyr, Linz, Gmund, Ischl, Budejovice, Plzeň, Marijine varo, Hebr, Francova varo, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 30 min. večer mešani vlak v Kočevje, Novo mesto.
Razn. tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 26 min. popoldne osebni vlak v Lesce-Bled.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 6. uri 55 min. jutraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipskega Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Hebra, Marijinih varov, Plzeňa, Budejovic, Bolnograda, Linca, Steyra, Gmundena, Ischla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste, Trbiša.
Ob 8. uri 19 min. jutraj mešani vlak s Kočevja, Novega mesta.
Ob 11. uri 26 min. popoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipskega Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Hebra, Marijinih varov, Plzeňa, Budejovic, Bolnograda, Linca, Steyra, Parisa, Genuvo, Gurth, Brezova, Inomost, Zell na Jeseru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Pontabla, Trbiša.
Ob 2. uri 39 min. popoldne mešani vlak s Kočevja, Novega mesta.
Ob 4. uri 55 min. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiša.
Ob 9. uri 25 min. večer mešani vlak s Kočevja, Novega Mesta.
Ob 9. uri 4 min. večer osebni vlak s Dunaja preko Amstetena in Ljubana, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiša.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 10 min. jutraj v Kamnik.
Ob 8. uri 05 min. popoldne " "
Ob 8. uri 50 min. večer " "
Ob 10. uri 10 min. večer " " (poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.)

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

Ob 6. uri 55 min. jutraj iz Kamnika.
Ob 11. uri 15 min. popoldne " "
Ob 6. uri 50 min. večer " "
Ob 9. uri 55 min. večer " " (poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.) (5-245)

V novozgrajeni hiši na Tržaški cesti se še naslednja

stanovanja

sredi meseca novembra oddajo:

V III. nadstropji: 2 stanovanji s 3 sobami in drugimi prostori.

V I. nadstropji: 1 stanovanje s 4 sobami in drugimi prostori.

Vpraša naj se pri Filipu Supančič-u na Rinski cesti št. 16. (1377-1)

Pristno Brnsko sukneno blago za jesen in zimo 1895.

Kupon 3-10 m dolg, za gl. 4.80 iz dobre popolno obleko za go-gl. 6. — iz flue spode (sukno, hlače, gl. 7.75 iz fluejše telovnik) stane samo gl. 10. — iz najfin.

Blago za zimske suknje, za lovec, loden, blago za suknje in hlače iz gredašane tkanine v najlepši izbiri meter od 2 gld. 25 kr. navzgor in vse drugo blago pošilja po povzetju kot poštena in solidna najbolj znana tovarniška zaloga suknene-ga blaga

Siegel-Imhof v Brnu.

Vzorec zastanj in frankovano. — Jamči se za to, da pošiljatev odgovarja vzorcem.

Na uvaženje! Slavno p. n. občinstvo se zlasti opozarja, da je sukneno blago, če se direktno naroči, znatno ceneje, nego če se po agentih naročuje. — Tvrda Siegel-Imhof v Brnu pošilja vse blago po pravih tovarniških cenah brez podražbe vsled zasebne odjemnike toli oškodujočega sleparskega „krojaškega popusta“. (1146-14)

Cement

železniške šine, traverze, cinkasto in pocinkano ploščevino železo za vezi

kovanje za okna in vrata

sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje, priporoča po zelo znižanih cenah

Andr. Druškovič

trgovec z železnino

(442-53)

Glavni trg št. 10. Ljubljana. Glavni trg št. 10.

Za jesensko in zimsko sezono!

Največjo izber

dunajskih modelnih klobukov

za dame, dekleta in otroke, tvoril iz klobučine, trakov, peres, baržunov in plišov v vseh barvah priporoča po najnižjih cenah (1324-4)

z velespoštovanjem

Karol Recknagel.

Lepo in ceneno!